

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/324/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5913209492
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5913209492.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa: PROFÍ CREDIT Slovakia, s. r. o., so sídlom Bratislava, ul. Pribinova č. 25, IČO: 35 792 752, zastúpený splnomocneným zástupcom Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková s. r. o., so sídlom Bratislava, ul. Pribinova č. 25, IČO: 47 233 516, proti odporkyni: S. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom O. č. XXX, o zaplatenie sumy 1.637,99 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 9C/149/2013-36 zo dňa 19. februára 2014, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Ružomberok rozsudkom č. k. 9C/149/2013-36 zo dňa 19. februára 2014 návrh v celom rozsahu zamietol. Odporkyni náhradu trov konania nepriznal.

Súd konštatoval, že medzi navrhovateľom a odporkyňou došlo k uzatvoreniu spotrebiteľskej zmluvy, ktorá skutočnosť nebola v konaní sporná. Navrhovateľ si voči nej nárokoval finančné prostriedky, ktoré jej mal poskytnúť na základe zmluvy o revolvingovom úvere č. 8200026312 zo dňa 03. 12. 2009. Z uvedenej zmluvy vyplýva, že predmetom bolo poskytnutie úveru vo výške 1.294,56 eur (t. j. 39.000,- Sk), pričom súčasne v predmetnej zmluve je uvedený ďalší údaj, a to poskytnutá čiastka revolvingu vo výške 640,71 eur a zmluvná odmena za poskytnutie revolvingu vo výške 783,11 eur. Z oznámenia navrhovateľa o schválení úveru zo dňa 03. 12. 2009 vyplýva, že odporkyni bola schválená výška úveru vo výške 1.294,56 eur a súčasne bola schválená výška revolvingu vo výške 710,62 eur. Z uvedeného potom možno vyvodiť, že predmetom samotnej úverovej zmluvy bolo tak poskytnutie úveru, ako aj poskytnutie revolvingu, pričom právna úprava nevyklučuje, aby prostredníctvom jednej úverovej zmluvy zmluvné strany uzatvorili aj niekoľko úverov, musí však ísť o platné právne úkony.

S poukazom na znenie samotnej úverovej zmluvy súd dospel k záveru, že predmetné dojednania ohľadne poskytnutia úveru a poskytnutia revolvingu sú nejasné a neurčité, keďže samotná zmluva ani neobsahuje bližšie vysvetlenie toho, čo je predmetom zmluvy o úvere a bližšie podmienky sú uvedené iba v zmluvných dojednaniach zmluvy o revolvingovom úvere spoločnosti PROFÍ CREDIT Slovakia s. r. o. V tomto smere súd upriamil pozornosť na výpoveď odporkyne, ktorá síce vo svojej výpovedi potvrdila, že podpísala zmluvu o revolvingovom úvere, ako aj Dodatok k tejto zmluve zo dňa 26. 07. 2011, avšak súčasne poukázala na to, že jej úmyslom bolo uzatvoriť s navrhovateľom iba zmluvu o úvere a v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy, ako aj v čase jej výpovede nemala vôbec vedomosť o tom, čo znamená slovo revolving. Uvedené vyplynulo aj zo samotnej skutočnosti, že odporkyni, podľa jej výpovede, ako aj podľa skutočností uvedených v jej úverovej karte vedenej navrhovateľom, bola po poskytnutí samotného úveru na účet dňa 29. 12. 2011 pripísaná ďalšia suma vo výške 640,71 eur (reálne jej bolo poskytnutých 570,80 eur), pričom na to reagovala tak, že kontaktovala zástupkyňu navrhovateľa za účelom zistenia, z akého dôvodu jej predmetné ďalšie finančné prostriedky boli zo strany navrhovateľa poskytnuté. Navyše súd poukázal na samotné tvrdenie odporkyne, ktorá uviedla, že jej neboli zo strany navrhovateľa predložené zmluvné dojednania Zmluvy o revolvingovom úvere spoločnosti PROFÍ CREDIT Slovakia, s. r. o., ktoré obsahujú podrobnú úpravu zmluvných podmienok

týkajúcich sa predmetnej úverovej zmluvy. Predmetné zmluvné dojednania sú pritom rozsiahle, napísané veľmi neprehľadne, drobným, ťažko čitateľným písmom a vyznačujú sa množstvom právnej terminológie, ktorá očividne spôsobila nevyváženosť vzájomného vzťahu v neprospech odporkyne ako spotrebiteľky. Odporkyňa ako priemerný spotrebiteľ - laik nemohla postrehnúť, že obsahom úverovej zmluvy je aj ďalší zmluvný vzťah, ktorého účastníkom sa mala stať už okamihom podpísania samotnej úverovej zmluvy. Podľa súdu teda účastníci platne neuzatvorili záväzkovoprávny vzťah, nakoľko v tomto záväzkovoprávnom vzťahu vyplývajúcom zo zmluvy o revolvingovom úvere absentuje vôľa odporkyne, ktorá ako základný konštitutívny prvok právneho úkonu musí byť v právnom vzťahu daná. Nestačí iba samotná danosť akejkoľvek vôle, právnu relevanciu má iba vôľa vyhovujúca náležitosti predpísaným právom. Občianskym právom požadovanou náležitosťou takejto vôle, okrem toho, že musí byť vôľa skutočne daná, je aj to, aby bola vážna, bez omylu a slobodná, pričom sloboda a vážnosť vôle podľa občianskoprávnej teórie sú základné atribúty prejavu vôle ako podstatnej náležitosti právneho úkonu, keď sloboda vôle vychádza z podmienok uzatvárania vôle subjektu, pričom vážnosť vôle súvisí s tým, že sa zdanlivo prejavuje vôľa, ktorá v skutočnosti ani neexistuje, resp. existuje v inej kvalite o akej svedčí jej prejav. V danom prípade nie je nepochybné, že v čase uzatvorenia úverovej zmluvy bola jednoznačne daná vôľa odporkyne ako spotrebiteľa uzatvoriť aj revolvingovú zmluvu. Len v prípade vylúčenia akýchkoľvek pochybností, čo nie je daný prípad, je nutné ďalej pre platnosť revolvingovej zmluvy splnenie zákonných podmienok osobitnej právnej úpravy v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch. Vychádzajúc z uvedeného potom v prípade zmlúv, v ktorých sú všetky podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť zmluvné podmienky vypracované predovšetkým jasne, určito, nie skryto a súčasne musia byť zrozumiteľné. V súdnej veci potom pri absencii bližšieho vymedzenia predmetu samotnej úverovej zmluvy pri absencii vedomostí odporkyne, čo pojem revolving znamená, keď podrobnejšie vymedzenie tohto pojmu, ako aj ďalších podmienok predmetnej úverovej zmluvy je obsiahnuté iba v ťažko čitateľných (pre odporkyňu nečitateľných) zmluvných podmienkach, rozhodne existuje pochybnosť o predmete uvedenej zmluvy, a preto má prednosť výklad, ktorý je pre odporkyňu priaznivejší. Zo samotného postupu navrhovateľa pri uzatváraní predmetnej zmluvy, ako aj zo zmluvných podmienok sa súdu javí byť reálne, že navrhovateľ určitým spôsobom vnútil odporkyni, ktorá mala záujem o uzatvorenie zmluvného vzťahu s úplne iným obsahom (mala záujem iba o uzavretie úverovej zmluvy), právny vzťah, ktorý bol pre neho výhodný (v zmysle predmetnej úverovej zmluvy poskytol odporkyni finančné prostriedky za dohodnutý úrok 68,81 % vo vzťahu k revolvingu 67,53 % v čase, keď banky poskytovali spotrebiteľské úvery na obdobie od jedného do 5 rokov za priemerný úrok 15,47 % ročne), a teda v rámci právneho vzťahu, ktorý mal vzniknúť na základe predmetnej zmluvy sa snažil zabezpečiť si výhodné postavenie vo vzťahu k vyššiemu úročeniu finančných prostriedkov, ktoré mali byť odporkyni na základe predmetnej úverovej zmluvy poskytnuté titulom revolvingu.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, a to z dôvodu nedostatku vôle na strane odporkyne smerujúcej k uzavretiu takého právneho úkonu, ktorému zodpovedá obsah samotnej písomnej zmluvy spolu s neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy, ktorými sú zmluvné podmienky mal za to, že predmetný právny úkon je v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatný ako celok.

V neposlednom rade sa súd zaoberal aj otázkou platnosti dojednaného zmluvného úroku, keď súdu je zrejmé, že navrhovateľ pôsobí ako finančná inštitúcia na trhu nebankového sektoru, s čím sú spojené vyššie riziká s menej náročným zabezpečovaním úverov, avšak podľa názoru súdu nemôžu byť tieto riziká premietnuté do takmer 4,5 násobnej výšky dohodnutých úrokov oproti úrokom stanovenými bankami. V tejto súvislosti poukázal aj na závery aktuálnej judikatúry slovenských súdov, ktoré dospeli k rovnakému právnomu záveru už v prípade, keď úroky za poskytnuté úvery prevyšovali úroky za úvery poskytované bankami „iba“ 1,5 násobne (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/138/2012 zo dňa 07. 05. 2013). Z uvedeného súd dospel k záveru, že predmetná zmluva je neplatná aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s dobrými mravmi.

Pokiaľ potom odporkyňa na základe takéhto právneho úkonu zaplatila navrhovateľovi sumu 2.494,76 eur, pričom navrhovateľ poskytol odporkyni titulom predmetnej úverovej zmluvy sumu 1.737,20 eur, t. j. menej ako mu odporkyňa zaplatila, súd návrh v celom rozsahu zamietol.

O trovách konania súd rozhodol s poukazom na § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) tak, že odporkyni, ktorá mala vo veci plný úspech, náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si náhradu trov konania neuplatnila a zo spisu jej žiadne trovy nevyplývajú.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ, prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu. V prvom rade namietal, že súd svoje rozhodnutie založil na tvrdeniach odporkyne, ktoré sú v rozpore s jej vlastným konaním a pritom sa súd ani žiadnym spôsobom nevyporiadal so zákonnými ustanoveniami, ktoré určujú ako sa má vykladať písomný právny úkon.

Citujúc ust § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka uviedol, že zmyslom písomnej formy právneho úkonu je okrem iného zabezpečiť určitú formu právnej istoty a stability v zmluvnom vzťahu práve pred takou situáciou, kedy by jeden z účastníkov tvrdil ohľadne vzájomného vzťahu niečo iné. Ak si porovnáme tvrdenia odporkyne v roku 2009 a 2013 je zrejmé, že táto koná účelovo. Ak nechcela vstúpiť do zmluvného vzťahu, potom vzniká legitímna otázka prečo vôbec žiadala o revolvingový úver (viď bod 5 žiadosti/zmluvy). Návrh na uzavretie zmluvy predložila odporkyňa vo forme žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru. Je nepreskúmateľné z napadnutého rozsudku, v čom by teda malo spočívať nejaké vnútenie iného zmluvného vzťahu. Ak by odporkyňa nemala záujem o revolvingový úver, potom žiadosť nemusela podpísať. Jej súčasné tvrdenie sponchybňuje tiež to, prečo od ňou uzavretej zmluvy neodstúpila, či sumu revolvingu po jeho prijatí okamžite vrátila navrhovateľovi a či ho v tejto veci písomne kontaktovala. Uvedené otázky, ktoré logicky by vznikli pri zisťovaní pravdivosti jej tvrdení, konajúci súd ani neskúmal. Z napadnutého rozsudku tak vyplýva záver že postačuje, aby po viac ako 3 rokoch dlžník vyhlásil, že on takúto zmluvu nechcel uzavrieť a pre konajúci súd ide o dostatočný argument k tomu, aby dospel k záveru že zmluva nebola uzavretá. Takýto spôsob výkladu základných zásad súkromného práva (najmä pacta sunt servanda) nemá oporu v žiadnom zákonnom ustanovení (a dokonca ani v ustanoveniach o ochrane spotrebiteľa). Z rozsudku je podľa navrhovateľa nezistiteľné, prečo súd napr. nevypočul obchodného zástupcu, ktorý by sa k tvrdeniu ohľadne revolvingu, ako to uvádzala odporkyňa, vedel vyjadriť. Tiež nie je zrejmé z napadnutého rozsudku ani to, prečo súd dospel k záveru o neplatnosti celej zmluvy. Z uzavretej zmluvy o revolvingovom úvere vyplýva, že najskôr sa na jej základe poskytuje úver a až následne revolving. Samotný súd uvádza, že by ohľadne revolvingu malo ísť o ďalší zmluvný vzťah. Potom je nezistiteľné, prečo je neplatnou celá zmluva (t. j. aj v časti úveru).

Podľa navrhovateľa záverom súdu odporuje pritom aj právne posúdenie konania odporkyne pri uzavieraní zmluvy. Tým, že odporkyňa predložila žiadosť o revolvingový úver za určených podmienok, deklarovala navrhovateľovi určitý skutkový stav spočívajúci v jej súhlase s podmienkami úveru a revolvingu. Teda, na strane navrhovateľa vytvorila odporkyňa svojím konaním (zahŕňajúcim predloženie žiadosti, podkladov potrebných na schválenie úveru ako je prehľad príjmov a výdavkov) dojem a predstavu, že do zmluvného vzťahu chce vstúpiť za okolností zodpovedajúcich podanej žiadosti (bod 5). Ak teraz tvrdí opak (a výhrady smeruje proti základným parametrom úverového vzťahu), potom jej konanie pri uzavretí zmluvy mohlo byť z právneho hľadiska kvalifikované len ako vyvolanie omylu u navrhovateľa (veriteľa) o tom, že odporkyňa do zmluvného vzťahu s určenými podmienkami chce vstúpiť. Navrhovateľ (veriteľ) akceptoval žiadosť o uzavretie zmluvy za tých podmienok, ktoré odporkyňa sama podpísala. Z jeho pohľadu bolo podstatným, že ohľadne všetkých podmienok úverového vzťahu dlžník deklaroval, že ich akceptuje ako východisko pre vznik zmluvného vzťahu. Ak teraz odporkyňa tvrdí opak toho čo uviedla v žiadosti, potom vlastne tvrdí že vyvolala omyl o tých skutkových okolnostiach, ktoré tvorili základ pre akceptáciu žiadosti zo strany odporkyne. Za týchto okolností sa ale potom odporkyňa nemôže dovolávať neplatnosti zmluvy ani ako celku, a ani žiadneho jednostranného úkonu vedúceho k jej vzniku (viď § 49a v spojení s ust. § 40a Občianskeho zákonníka) a ani sponchybňovať vlastné konanie. Ďalej navrhovateľ uviedol, že tvrdenie súdu o neplatnosti zmluvy z dôvodu rozporu výšky odplaty s dobrými mravmi je nezákonné a odporuje ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy. Z rozsudku nie je zrejmé, prečo súd vo veci neaplikuje tie zákonné ustanovenia, ktoré v čase uzavretia zmluvy medzi účastníkmi konania stanovili maximálnu výšku odplaty za spotrebiteľské úvery. Úver poskytnutý na základe zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania je spotrebiteľským úverom, na ktorý sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ktoré ustanovenia upravovali otázku výšky odplaty samostatne, a to podľa ust. § 3 ods. 10, ods. 11 a § 1 ods. 1 nariadenia vlády č. 238/2008 Z. z. Maximálna výška odplaty pre rovnaký spotrebiteľský úver ako bol poskytnutý odporkyňi, bola v hodnote 77,76 %. Táto hranica odplaty nebola v zmluve uzavretej medzi účastníkmi konania prekročená, bola v súlade so zákonom a preto závery súdu sú zjavne v rozpore so zákonom.

Navrhovateľ preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil tak, že jeho návrhu vyhovie, odporkyňu zaviazne na zaplatenie žalovaných nárokov, ako i trov konania, alternatívne zruší rozsudok v napadnutej časti a vec vráti súdu I. stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadrila.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas účastníkom konania (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené podľa § 202 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.), preskúmal rozhodnutie v napadnutom

rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O. s. p.) a rozsudok okresného súdu rušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. h/, 2 O. s. p.) z nasledovných dôvodov:

Okresný súd napadnutým rozsudkom návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal na odporkyňu zaplata sumy 1.637,99 eur spolu s 8,5 % ročným úrokom z omeškania od 28. 07. 2013 do zaplata z titulu neuhradených splátok zo zmluvy o revolvingovom úvere č. 82000026312 zo dňa 03. 12. 2009 zamietol. Oboznámiac sa s listinami a vykonajúc výsluch odporkyne ako účastníčky konania právne uzavrel, že účastníci platne neuzatvorili záväzkovoprávny vzťah vyplývajúci zo zmluvy o revolvingovom úvere a to pre nedostatok vôle na strane odporkyne smerujúcej k uzavretiu takého právneho úkonu, ktorému zodpovedá obsah samotnej písomnej zmluvy spolu s neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy, ktorými sú zmluvné podmienky. Mal za to, že predmetný právny úkon je preto v zmysle ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatný ako celok. Okrem toho s ohľadom na dojednanú výšku zmluvného úroku je predmetná zmluva neplatná aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s dobrými mravmi.

Navrhovateľ v odvolaní namietal, že súd svoje rozhodnutie založil na tvrdeniach odporkyne ktoré sú v rozpore s jej vlastným konaním. Okrem toho záverom súdu odporuje aj právne posúdenie konania odporkyne pri uzavieraní zmluvy.

Podľa odvolacieho súdu z obsahu spisu okresného súdu vyplýva, že medzi účastníkmi konania nebolo sporné uzavretie zmluvy o revolvingovom úvere č. 82000026312 zo dňa 02. 12. 2009, ktorej predmetom bolo poskytnutie úveru vo výške 39.000,- Sk (1.294,56 eur). V rámci výsluchu pred okresným súdom odporkyňa potvrdila, že s navrhovateľom uzatvorila predmetnú zmluvu na základe ktorej jej bola poskytnutá suma 39.000,- Sk. Sporné bolo poskytnutie revolvingu vo výške 640,71 eur. Ohľadom tohto ďalšieho úveru v sume 600 eur odporkyňa totiž tvrdila, že nevedela na základe čoho jej táto suma bola zo strany navrhovateľa poslaná. Kontaktovala preto zástupkyňu navrhovateľa, ktorá jej vysvetlila, že tieto peniaze sú jej a boli jej poskytnuté na základe zmluvy o revolvingovom úvere. Podľa odporkyne v čase uzatvorenia zmluvy o revolvingovom úvere nemala vedomosť o tom, že predmetná zmluva sa týka aj iných súm, okrem požičanej sumy 39.000,- Sk. Preto aj obchodnej zástupkyne navrhovateľa povedala, že už nemá záujem na ďalšom čerpaní týchto finančných prostriedkov.

Tieto tvrdenia odporkyne podľa odvolacieho súdu naznačujú, že mala byť navrhovateľom pri uzatváraní zmluvy o revolvingovom úvere uvedená do omylu a teda zrejme inak ako jej prejav posudzoval okresný súd.

Ust. § 49a Občianskeho zákonníka ustanovuje, kedy je právny úkon neplatný v dôsledku omylu. Omyl má za následok neplatnosť právneho úkonu len vtedy, ak je pre právny úkon rozhodujúci (podstatný). Musí ísť o taký omyl, bez ktorého by k právnemu úkonu nedošlo a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela v čase právneho úkonu vedieť. Otázka, či ide o omyl rozhodujúci (podstatný), je vždy otázkou posúdenia všetkých skutkových okolností konkrétneho prípadu. Neplatnosť právneho úkonu, ktorý bol urobený v omyle, je relatívna (§ 40a Občianskeho zákonníka).

Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že pri svojom rozhodnutí vychádzal len z výpovede odporkyne a teda bez toho, aby vykonal aj iné dokazovanie na jej tvrdenia. S poukazom na ust. § 120 ods. 1 vety tretej O. s. p. súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Predmetné ustanovenie dáva súdu možnosť napomôcť zisteniu správneho skutkového stavu. Nakoľko sa odporkyňa odvolávala na to, že sa po poskytnutí revolvingu s navrhovateľom kontaktovala mal okresný súd vypočuť tohto jeho zástupcu a to v tom smere čo bolo predmetom ich osobného jednania, s akým výsledkom a ako odporkyňa po tomto jednaní konala ohľadom poskytnutých finančných prostriedkov.

Vzhľadom na uvedené bol záver súdu predčasný a viedol zrejme aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Odvolací súd preto rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí okresný súd rozhodne o trovách prvostupňového a odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte pomerov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.